

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Raporu

2007 yılında en fazla kâr eden kuruluşlar arasında ilk sırada yine TÜPRAŞ bulunmakta. Ereğli Demir Çelik, 2006'daki ikinciliğini 2007'de de koruyor. Üçüncü sırada ise 2006'nın dördüncüsü Ford Otomotiv bulunuyor.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) her yıl yayımladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasının 2007 yılı sonuçları temmuz ayında açıklandı. "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2007 Yılı Raporu"na göre, 18 milyar 450 milyon 709 bin YTL ciroyla birinci olan TÜPRAŞ'ı 6 milyar 230 milyon 215 bin 120 YTL'lik net üretimden satışla Ford Otomotiv ve 4 milyar 624 milyon 293 bin 341 YTL ile Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü (EÜAŞ) izledi.

İSO'nun hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2007 Yılı Raporu"na göre İSO 500 kapsamındaki kuruluşlarda vergi öncesi dönem kâr ve zarar toplamı sabit fiyatlarla da yüzde 27,5 arttı. 500 büyüğün net katma değerindeki artış sabit fiyatlarla yüzde 7,9 oldu. İlk 500 büyük sanayi kuruluşunun toplam üretimden satışlar içindeki payı, bir önceki yıla göre 1,8 puan azalarak yüzde 49,8 olurken, bu azalmada TÜPRAŞ'ın üretimden satışlar rakamının, 2006 yılının altında kalmasının etkili olduğu belirtildi.

İHRACATIN ÜÇTE BİRİ İLK ELLİ KURULUŞTAN

2007 yılı Türkiye toplam ihracatının yüzde 27,9'luk kısmı ilk 50 kuruluş tarafından gerçekleştirildi. Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu unvanını bu yıl da koruyan TÜPRAŞ'ın 2006 yılında 884,7 milyon YTL olan vergi öncesi kâr, 2007 yılında yüzde 41,5 oranında artarak 1 milyar 252 milyon 197 bin 224 YTL olarak gerçekleşti. En fazla kâr eden ikinci kuruluş olan ERDEMİR T.A.Ş., 784 milyon 931 bin 318 YTL, üçüncü Ford Otomotiv ise 600 milyon 37 bin 391 YTL kâr etti. Sıralamanın ilk üçü değişmedi.

2007'de en dikkate değer gelişme özel sektörün döviz cinsi borçlarındaki yüzde 48,8 artışla yaşandı. 500 büyüğün satış kârlılığı ise yüzde 6,7'den yüzde 7,2'ye yükseldi.

Raporda, özel kuruluşlarda kişi başına yaratılan net katma değer, kamu kuruluşlarından yüzde 58,2 ora-

ında daha yüksek olduğu, görülmekte.

2007'de faaliyet dışı gelir yükseliş gösterdi ve toplam gelirin 35,6'sını oluşturdu. Faaliyet dışı gelirin önceki yıllarda faiz geliri olan yapısı dönüştü, dış borçlanmadaki kur kazancı oldu.

Dolaylı vergilerin brüt katma değer içindeki payı artmaya devam etti. 1992 yılında özel kuruluşlarda yaratılan brüt katma değer yüzde 10,5'i net dolaylı vergi olarak ödenirken, bu oran son 16 yılda dört kattan fazla artarak yaklaşık yüzde 50'lere çıktı.

500 Büyük içinde yabancı sermayeli kuruluş sayısı 143 olarak gözüktü. İlk 50 Büyük içindeki yabancı sermayeli kuruluş sayısı ise 19 oldu ve bunların brüt katma değerdeki payı yüzde 17,3 olarak gerçekleşti.

2007'nin en büyük 500'ün içinde yükseliş gösteren şirketlerin gıda ve tarımsal yatırımlara malzeme üreten şirketler ile elektronik şirketleri olması dikkati çekti. Gerileme ise daha çok tekstil, kimya ve inşaat sektörü şirketlerinde gerçekleşti.

SANAL İYİLEŞME BİR YANILSAMADIR

İSO Yönetim Kurulu Başkanı C. Tanıl Küçük, İSO 500 tablosunu şöyle özetledi: "Sanal bir iyileşmedir, bir yanılsamadır. Gerçekçi olmayan kur politikasının ve dövizle borçlanmanın bir yan etkisi olarak ortaya çıkan böyle bir kârlılık nereye kadar devam edebilir? Ne kadar kalıcı olabilir? Unutulmamalı ki bu sanal iyileşme, kur ve enflasyon riski pahasına elde edilmiştir. Risklerin gerçekleşmesi durumunda sanayi kuruluşlarının ciddi sıkıntılarla karşılaşacağı ortadadır.

Büyümenin lokomotifi sanayidir. Ancak veriler, lokomotifin gücünün giderek zayıfladığına işaret etmektedir. On yıl gibi kısa bir sürede sanayi ve imalat sektörünün ekonomideki ağırlığının bu derece gerilemiş olması, Türkiye ekonomisinin yarınları açısından üzerinde ciddiyet ve hassasiyetle durulması gereken bir husustur."

Üretimden Satışlara Göre Sıralanan İlk On Kuruluş

2007 SIRA NO	2006 SIRA NO	KURULUŞ	KAMU SIRA NO	ÖZEL SIRA NO	ÜRETİMDEN SATIŞLARA (NET YTL.)
1	2	TÜPRAŞ	-	1	18.450.708.799
2	2	FORD OTOMOTİV	-	2	6.230.215.120
3	3	EÜAŞ	1	-	4.624.293.341
4	5	OYAK RENAULT	-	3	4.151.436.933
5	4	TOYOTA OTOMOTİV	-	4	3.992.567.168
6	7	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK	-	5	3.950.338.547
7	6	ARÇELİK	-	6	3.927.520.556
8	9	TOFAŞ	-	7	3.099.541.994
9	10	AYGAZ	-	8	2.808.583.500
10	13	İÇTAŞ	-	9	2.425.563.323